

JORNADES DE REFLEXIÓ: DINÀMIQUES DE TRANSICIÓ PER A UN MÓN MÉS SOSTENIBLE

PALAU MACAYA, BARCELONA, 1, 2 i 3 DE FEBRER DE 2017

PROJECTE SELECCIONAT EN LA 1ª CONVOCATÒRIA DE PALAU MACAYA que té com a finalitat donar suport a iniciatives i projectes de reflexió, debat, intercanvi i difusió d'idees que ajudin a entendre millor els reptes que té plantejats la nostra societat i que permetin identificar noves tendències de progrés i transformació social.

El projecte de reflexió ha consistit a conèixer i provar les metodologies que es proposen dins de la teoria de la transició del DRIFT (<https://www.drift.eur.nl/about/transitions/>), per aconseguir un canvi innovador i alhora trencador en els sistemes complexos de la nostra cadena agroalimentària. El projecte ha tingut com a objectiu identificar els factors clau d'èxit per a un enfocament gradual però constant que permeti abordar, des de noves perspectives, la configuració d'una cadena

agroalimentària més sostenible i segura. Aquest projecte ha tingut un doble atractiu: d'una banda, els experts que l'han conduït, investigadors del DRIFT, i, de l'altra, el fet que hagi aplegat representants rellevants dels estaments que tenen a la seva mà la clau per poder aconseguir que es compleixin els objectius que ens hem marcat: membres destacats de l'Administració catalana, de les seves universitats i centres de recerca, i també de la seva indústria agroalimentària més important.

Obra Social "la Caixa"

1 R E P T E :

Com anar més enllà de la innovació tecnològica per aconseguir avenços significatius que condueixin a una cadena agroalimentària més sostenible.

2 O B J E C T I U S D E L C I C L E :

Conèixer i provar les metodologies que es proposen dins de la teoria de transició, per aconseguir un canvi innovador i, alhora, trencador dins els sistemes complexos que configuren la nostra cadena agroalimentària actual.

3 L E S I D E E S C L A U :

PRIMERA IDEA: LES DINÀMIQUES DE TRANSICIÓ

La teoria de les dinàmiques de transició és un bon instrument per abordar la sostenibilitat en la cadena agroalimentària; ens fa pensar en els problemes que ens afecten des de noves perspectives, ens ajuda a replantejar els reptes amb un enfocament molt potent i ens proporciona instruments per posar-ho tot plegat en pràctica.

SEGONA IDEA: LA SOLUCIÓ RAU A TREBALLAR A MÚLTIPLES NIVELLS

Si volem millorar la sostenibilitat de la cadena agroalimentària, hem de treballar conjuntament des d'àmbits de responsabilitat i representativitat diferents. Això ens obliga a sortir de la nostra zona de confort, ens predisposa a escoltar les opinions i les visions dels altres i ens assegura que les solucions siguin més efectives per canviar sistemes anquilosats.

TERCERA IDEA: SOM AMBICIOSOS EN LA DEFINICIÓ DE NOUS ESCENARIS

Perquè es produeixi el canvi, hem de saber definir, amb ambició, allà on volem arribar i també visualitzar el camí per arribar-hi. Tot i que ens movem amb entorns incerts de futur i que sabem que segurament el futur no serà de cap de les maneres que l'estem imaginant, aquesta etapa segueix sent fonamental perquè es produeixi el canvi.

QUARTA IDEA: ELS VALORS DE LA CADENA AGROALIMENTÀRIA

En aquest procés de canvi no renunciem a cap dels valors que es troben implícits en la cadena agroalimentària: aliments de valor, producció de valor, valor social positiu i valor ecològic positiu. És per aquest motiu que el lideratge perquè es produeixi el canvi i la transició haurà de fonamentar-se en tots aquests valors.

4 ACTIVITATS QUE COMPONEN EL CICLE:

CONFERÈNCIA 1: TRANSICIONS EN MATÈRIA DE SOSTENIBILITAT I GESTIÓ DE LA TRANSICIÓ

1 de febrer de 2017 | [Vegeu-ne el vídeo](#)

Explicació de la teoria i gestió de la transició, amb exemples de transicions en matèria de sostenibilitat a Holanda i comentaris del públic.

Els objectius de la sessió consistien a introduir la perspectiva i la gestió de la transició, iniciar la discussió sobre les transicions en matèria de sostenibilitat a escala regional, identificar els reptes i les oportunitats per afrontar les crisis i estimular la nova forma de pensar i potenciar les noves pràctiques.

Amb la participació de: Prof. Dr. Derk Loorback, director del DRIFT (Dutch Research Institute for Transitions)

CONFERÈNCIA 2: TRANSICIONS EN EL SECTOR AGROALIMENTARI. EL CAS HOLANDÈS

1 de febrer de 2017

Explicació de les transicions en el sector agroalimentari holandès per poder trobar semblances i diferències amb el cas català. Inclou comentaris del públic, expert en la matèria en el sector

Amb la participació de: P. J. Beers, investigador del DRIFT (Dutch Reserach Institute for Transitions)

TALLER 1: REDUCCIÓ DEL MALBARATAMENT ALIMENTARI

1 i 2 de febrer de 2017

La primera part del taller va consistir a fer una fotografia del model català actual i definir problemàtiques des del punt de vista del malbaratament alimentari.

La segona part es va centrar a consensuar diferents escenaris de futur en l'àmbit del malbaratament alimentari i a definir els canvis i les accions que cal dur a terme en el sistema agroalimentari català actual per poder arribar-hi. Els participants havien d'aplicar la metodologia de les transicions, al mateix temps que havien de preveure els impactes sobre els règims actuals dels models proposats.

Amb la participació de: Prof. Dr. Derk Loorback, director del DRIFT (Dutch Reserach Institute for Transitions)

TALLER 2: SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

1 i 2 de febrer de 2017

La primera part del taller va consistir a fer una fotografia del model català actual i definir problemàtiques (diagnòstic) des del punt de vista de la sobirania alimentària.

La segona part es va centrar a consensuar diferents escenaris de futur en l'àmbit de la sobirania alimentària i a definir els canvis i les accions que cal dur a terme en el sistema agroalimentari català actual per poder arribar-hi. Els participants havien d'aplicar la metodologia de les transicions i, alhora, preveure els impactes sobre els règims actuals dels models proposats.

Amb la participació de: P. J. Beers, investigador del DRIFT (Dutch Reserach Institute for Transitions)

TALLER 3: GESTIÓ DE L'ESCASSETAT DE L'AIGUA

1 i 2 de febrer de 2017

La primera part del taller va consistir a fer una fotografia del model català actual i definir problemàtiques (diagnòstic) des del punt de vista de la gestió de l'aigua.

La segona part es va centrar a consensuar diferents escenaris de futur en l'àmbit de la gestió de l'aigua i a definir els canvis i les accions que cal dur a terme en el sistema agroalimentari català actual per poder arribar-hi. Els participants havien d'aplicar la metodologia de les transicions, al mateix temps que havien de preveure els impactes sobre els règims actuals dels models proposats.

Amb la participació de: MarieCécile Schouwenaar, coordinadora de cursos del DRIFT (Dutch Reserach Institute for Transitions)

CONFERÈNCIA 3: CAP A UNA AGENDA DE TRANSICIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT DEL SISTEMA ALIMENTARI CATALÀ

3 de febrer de 2017 | [Vegeu-ne el vídeo](#)

L'última conferència sobre les conclusions es va centrar en un breu resum de les activitats dels dies anteriors, la reformulació de la recerca en transicions, la presentació de resultats de les sessions de treball o els tallers i, per últim, la reflexió, la síntesi i la discussió sobre les noves oportunitats i reptes de col·laboració.

Amb la participació de: Prof. Dr. Derk Loorback, director del DRIFT (Dutch Reserach Institute for Transitions), i P. J. Beers, investigador del DRIFT (Dutch Reserach Institute for Transitions)

5 CONCLUSIONS DEL CICLE:

Problemes persistents en el sistema agroalimentari català:

- La competitivitat es troba amenaçada i el comerç internacional és vulnerable.
- La producció és tan important que no pot ser qüestionada.
- Hi ha una desconexió entre producció i consum.
- Els impactes ecològics no estan reflectits en els preus.
- La producció de residus forma part del model de negoci.
- Els productors no gaudeixen de la renda que els correspondria i estan considerats com a “servidors del sistema”.
- Ningú no gosa fer canvis a causa dels efectes socioeconòmics que poden tenir.

Reptes en la transició del sector agroalimentari català:

- Cadena agroalimentària que aporti aliments suficients, assequibles, nutritius i deliciosos per a tothom.
- Volem que els productors tinguin un paper important, en el lloc que els correspon.
- Volem que el sistema tingui efectes positius en el medi ambient i en la societat.

Pròxims passos que cal seguir:

- Més desenvolupament de la visió de la transició i establiment d'objectius. Com en qualsevol projecte, en futures sessions caldria focalitzar i establir objectius més concrets. Haver conegut la teoria de la transició ens permetria ara poder abordar reptes concrets.
- Ampliació de la xarxa de participació i implicació de més agents de canvi.
- Desenvolupament i acoblament d'experiments de transició per a diferents escenaris.
- Reflexió sobre els sistemes normatius, les barreres i els canvis.

6 PARTICIPANTS :

DERK LOORBACH

Director del DRIFT i professor de Transicions Socioeconòmiques a la Facultat de Ciències Socials de l'Erasmus University Rotterdam. És un dels fundadors de l'enfocament de la gestió de la transició com a nova forma de governança per al desenvolupament sostenible.

P. J. BEERS

Investigador sènior i professor del DRIFT. Investiga els processos d'aprenentatge en un context de canvi social i de desenvolupament sostenible. Ha estudiat i desenvolupat iniciatives vers una transició en l'àmbit de l'educació i l'agricultura.

MARIECÉCILE SCHOUWENAAR

MarieCécile Schouwenaar organitza i coordina cursos a l'Acadèmia de Transició, fa de guia als participants durant els seus estudis i s'hi encarrega de les comunicacions i les relacions públiques. També ha treballat com a coordinadora de coneixement i aprenentatge.

Coorganitzat amb: IRTA

L'[IRTA](#) és un institut d'investigació agroalimentària de la Generalitat de Catalunya, adscrit al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. La missió de l'IRTA és contribuir a la modernització, la competitivitat i el desenvolupament sostenible dels sectors agrari, alimentari i aquícola, al proveïment d'aliments sans i de qualitat per als consumidors i, en general, a la millora del benestar de la població.

PalauMacaya **IRTA** drift for transition